Rhaglen Ysgolion
HEDDLU CYMRU
WALES POLICE
Schools Programme

Cynllun Gwers:

Edifar y Dydd

Addasrwydd Oedran: **12–14 oed / Blynyddoedd Ysgol 8–10**

Llinyn: **Cyffuriau a Sylweddau**

Pwnc: **Canabis – Meddu a Chyflenwi**

Mae gan ysgolion rôl ganolog i'w chwarae o ran lleihau perygl drwy ddarparu cyflwyniadau addysgol sy'n codi ymwybyddiaeth ynglŷn â niwed a chanlyniadau cyffuriau anghyfreithlon.

Drwy archwilio i beryglon cyffuriau a sylweddau, gall swyddogion helpu dysgwyr i ddatblygu'r sgiliau sydd angen i adnabod peryglon a chanlyniadau posibl, aros yn ddiogel a cheisio cymorth os oes angen.

Sicrhewch fod y wers yn briodol ar gyfer anghenion dysgwyr o ran oed, aeddfedrwydd, iaith/delweddau a ddefnyddir, a'r ddealltwriaeth sydd angen. Yn ogystal â hyn, dylid ond cyflwyno'r wers hon os yw'r athro'n bresennol bob amser yn y dosbarth.

Dylai Swyddogion Heddlu Ysgolion sicrhau eu bod wedi trafod cynnwys y wers â'r athro dosbarth, ac ystyried unrhyw blant a allai fod yn agored i gynnwys i wers.

Cwricwlwm i Gymru **Maes Dysgu a Phrofiad (MDaPh): Iechyd a Lles**	
Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig	
1. Mae datblygu iechyd a lles y corff yn arwain at fuddiannau gydol oes	
a) Deall y ffactorau sy'n effeithio ar Les ac Iechyd Corfforol	
b) Datblygu arferion cadarnhaol gwybodus	✓
c) Eu hannog i fyw bywyd iach a gweithredol	
2. Mae'r ffordd rydym yn prosesu ein profiadau ac yn ymateb iddyn nhw yn effeithio ar ein hiechyd meddwl a'n lles emosiynol	
a) Cysylltiadau rhwng profiadau, iechyd meddwl a lles emosiynol. Nid yw teimladau ac emosiynau'n sefydlog nac yn gyson	
b) Datblygu empathi, strategaethau i reoli emosiynau	
c) Mynegi eu teimladau	✓
3. Mae'r ffordd rydym yn gwneud penderfyniadau yn effeithio ar ansawdd ein bywydau ni a bywydau eraill	
a)Deall sut mae penderfyniadau a gweithredoedd yn cael effaith ar eu hunain, ac ar y gymdeithas, a hynny yn y presennol a'r dyfodol. Deall y ffactorau sy'n dylanwadu ar wneud penderfyniadau	
b) Galluogi dysgwyr i ddatblygu sgiliau meddwl beirniadol angenrheidiol er mwyn gallu pwyso a mesur goblygiadau posibl eu penderfyniadau, gan gynnwys y risg iddyn nhw ac i eraill	✓
c) Gwneud penderfyniadau ar y cyd – deall eu cyfraniad	
ch) Llwybrau gyrfa	✓

4. Mae’r ffordd rydym yn ymwneud â dylanwadau cymdeithasol yn ffurfio pwy ydyn ni, ac yn effeithio ar ein hiechyd a’n lles
a) Deall rôl dylanwadau cymdeithasol ar eu bywydau. Rheolau, normau cymdeithasol, agweddau a gwerthoedd. Mae rhyngweithio’n effeithio ar ein hunaniaeth, ein gwerthoedd, ein hymddygiad a’n perthnasau
b) Mae dysgwyr yn ymwneud yn feirniadol â’r dylanwad cymdeithasol hwn
5. Mae cydberthnasau iach yn hanfodol ar gyfer ein lles
a) Deall a gwerthfawrogi sut mae’r ymdeimlad o berthyn a chyswllt a ddaw o berthnasau iach yn cael effaith bwerus ar iechyd a lles
b) Sylweddoli pan nad yw cydberthnasau yn iach, a bod yn ymwybodol o sut i fod yn ddiogel a cheisio cymorth
c) Deall y byddan nhw’n profi amrywiaeth o gydberthnasau, deall sut i feithrin a chynnal cydberthnasau, a sut mae cydberthnasau iach yn hanfodol er mwyn cynnal corff a meddwl iach, a fydd yn caniatáu inni ffynnu

Cysylltiadau â Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau’r Plentyn • **Erthygl 13 –** Yr hawl i wybodaeth • **Erthygl 33** – Dylech gael eich gwarchod rhag cyffuriau peryglus • **Erthygl 36** – Dylech gael eich gwarchod rhag pethau sy’n eich niweidio • **Erthygl 40** – Mae hawl gennych gael cymorth cyfreithiol a chael eich trin yn deg os cewch eich cyhuddo o dorri’r gyfraith	Mae’r adnodd hwn yn cefnogi ysgolion i ddatblygu eu hymagweddau tuag at **Les** a **Gofal, Cymorth a Chanllawiau** yn unol â gofynion Fframwaith Arolygu Cyffredin 2017 ESTYN.
Y Gyfraith • **Deddf Plant 1989** • Cadarnhawyd **Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau’r Plentyn 1989** (CU, 1989) gan y DU ar 16 Rhagfyr 1991. • **Deddf Camddefnyddio Cyffuriau** 1971	***Diogelu plant: Cydweithio o dan Ddeddf Plant 2004*** (Llywodraeth Cymru.) ***Canllawiau ar gyfer Cadw Dysgwyr yn Ddiogel*** Cadw dysgwyr yn ddiogel | LLYW.CYMRU (Llywodraeth Cymru, 2021)

Deilliannau Dysgu ar gyfer Disgyblion	Bydd y wers hon yn eich helpu i: • ddeall y gyfraith am feddu ar gyffuriau a’u cyflenwi • gwybod beth sy’n digwydd os ydych chi’n cael eich stopio a’ch chwilio, ac yna’ch arestio • deall sut mae pwysau gan gyfoedion yn dylanwadu ar bobl ifainc • gwybod canlyniadau meddu ar Ganabis a’i gyflenwi • gwybod sut i adrodd am drosedd • gwybod ble i gael cymorth a chefnogaeth

Adnoddau	1. PowerPoint y Wers 2. Cerdyn arddangos geiriau allweddol 3. Cerdyn Diffiniad Canabis 4. Cardiau Llun Cymeriadau 5. Amlinellau Mapiau Meddwl 6. Fffilm 12 munud o hyd 'Edifar y Dydd'
Geiriau Allweddol	**Canabis Meddu Cyflenwi Effaith Canlyniadau**
Diffiniad	**Mae canabis yn gyffur anghyfreithlon Dosbarth B.** **Mae cyffur yn newid y ffordd mae eich meddwl a'ch corff yn gweithio.**

Trosolwg y Wers		
Cyflwyniad	Asesu gwybodaeth a dysgu, adalw gwersi blaenorol, deilliannau dysgu.	3 mun
Gweithgaredd 1	Cwis Chwalu'r Chwedlau. Neges allweddol: Mae canabis yn gyffur anghyfreithlon.	3 mun
Fffilm	Edifar y Dydd.	13 mun
Meddu a Chyflenwi	Trafodaeth a darlun o feddu a chyflenwi. Stopio a Chwilio.	6 mun
Gweithgaredd 2	Cardiau Llun Cymeriadau. Pwysau gan gyfoedion. Gwytnwch yn erbyn dylanwadau.	8 mun
Dull Amgen Gweithgaredd 2	Dull cyflenwi byrrach ar gyfer Gweithgaredd 2.	4 mun
Y Gyfraith a Chanlyniadau	Profiad Gareth unwaith y cafodd ei arestio a'i gymryd i ddalfa'r heddlu. Dosbarthiad a chosbau dan y gyfraith.	7 mun
Gweithgaredd 3	Y canlyniadau ar gyfer Gareth.	7 mun
Cyfarfod Llawn	Mapio meddwl yr effaith ar deulu Gareth, ei ffrindiau a'r gymuned.	3 mun
Cymorth, Cefnogaeth a Gwybodaeth	Adlewyrchu ar ddysgu, ei adolygu a'i asesu	2 fun